

הַיַּדְעָתָ? - עַל פְּרֻשַׁת שְׁמִינֵי - פָּרָה

- שְׁמִינֵי בְּגִימְטְרִיָּה 410, כְּמִנְיַן הַשָּׁנִים שֶׁעָמַד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָרִאשׁוֹן. וְנִרְמָז דָּבָר זֶה עִם יְסוּד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהָיָה בַּיּוֹם שֶׁחֲנֹכּוֹ אֶת הַמִּשְׁכָּן (א' בְּנִיסָן).
- מוּבָא בַּמִּדְרָשִׁים כִּי הַמִּלָּאָה מִיכָאֵל מְקַרֵּב בְּשָׁמַיִם בְּכָל יוֹם - גַּם בַּיּוֹם - כְּבָשִׂים שֶׁל אֵשׁ. וְגַשׁ שֶׁכִּתְבוּ שְׁמִיכָאֵל הַמִּלָּאָה מְקַרֵּב בְּכָל יוֹם נְשִׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל צְדִיקִים.
- הַרְמֵ"א מְפָאֵנוּ ז"ל בְּסִפְרוֹ 'עֶשְׂרֵי מֵאָמְרוֹת' כְּתָב: אֵלֶיָּהוּ הַנְּבִיא מְקַרֵּב תְּמִידִים בְּכָל יוֹם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ אֲף עַל פִּי שְׁנַחֲרָב.
- "אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צָנָה אוֹתָם" הָאֹרֶחַ הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ אוֹמֵר - מָה הִיא הַזְּרוּת? "אֲשֶׁר לֹא צָנָה" שֶׁהִ' לֹא צָנָה אוֹתָם.
- בַּעַל הַסֵּמ"ק כְּתָב: מִהַפְּסוּק "וּלְהוֹרֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" לומְדִים שֶׁיֵּשׁ מִצְוָה לְהַשִּׁיב לְשׂוֹאֵל דְּבַר הוֹרָאָה.
- רַבֵּינוּ יוֹנָה וְהַסֵּמ"ק כְּתָבוּ: מִהַפְּסוּק "אֵל תִּשְׁקָצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם" הַזְּהִרְנוּ שֶׁלֹּא לֵאכֹל דְּבָרִים הַנִּמְאָסִים עַל הַנֶּפֶשׁ אֲף אִם הֵם כְּשָׂרִים. לְמַשָּׁל, לֹא לֵאכֹל דָּג חַי אוֹ חֲגָב עַד שְׁיָמוּת. לֹא לְשִׁתּוֹת מִכּוֹס שֶׁבָּה מְשִׁתְּמָשִׁים לְהַקְזֹת דָּם. וְכֹן מִי שֶׁמְשַׁהָה נִקְבִּיו עוֹבֵר מִשׁוּם "אֵל תִּשְׁקָצוּ".
- הַגְּמָרָא בְּבִרְכוֹת נ"ג אוֹמְרֵת עַל הַפְּסוּק "וְהִתְקַדְּשִׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים" - "וְהִתְקַדְּשִׁתֶּם" אֵלּוּ מִיִּם רִאשׁוֹנִים לְנִטְיִלַת יְדִים לְפָנֵי אֲכִילַת לֶחֶם. "וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים" אֵלּוּ מִיִּם אַחֲרוֹנִים. "כִּי קְדוֹשׁ" זֶה שְׁמֹן עֶרֶב. "אֲנִי הִ' אֱלֹקֵיכֶם" זֶה בְּרָכָה. (בְּרָכוֹת נ"ג).
- בְּסִפְרֵי 'יִרְאִים' מוּבָא שֶׁאֵדָם לֹא יִגּוֹל אֶת עֲצָמוֹ בַּיּוֹתֵר, שֶׁהַנְּוִוּל הוּא חֲסָרוֹן קְדוּשָׁה, כְּפִי שֶׁאָמְרוּ חז"ל: "וְהִתְקַדְּשִׁתֶּם" אֵלּוּ מִיִּם רִאשׁוֹנִים "וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים" אֵלּוּ מִיִּם אַחֲרוֹנִים (זִהִירוֹת בְּנִקְיוֹן כְּפִשׁוּטוֹ).
- כְּתָב הַרְמַב"ם: "אֲסִרוּ חֲכָמִים מֵאֲכִלוֹת וּמִשְׁקִים שֶׁנֶּפֶשׁ רַב בְּנֵי אָדָם קָהָה (נִגְעָלַת) מֶהוּ, כְּגוֹן מֵאֲכִלוֹת וּמִשְׁקִים שֶׁנִּתְעַרְבַּ בָּהֶם קִיא אוֹ צוּאָה וְלַחַה סְרוּחָה. וְכֹן אֲסִרוּ חֲכָמִים לֵאכֹל וְלְשִׁתּוֹת בְּכֵלִים צוּאִים (מְלַכְלָכִים), שֶׁנֶּפֶשׁוֹ שֶׁל אָדָם מֵתְאוֹנְנֵת מֵהֵם, כְּגוֹן כְּלֵי בֵּית הַכֶּסֶף וְכֵלֵי זְכוּכִית שֶׁל הַסְּפָרִים" (שֶׁבָּהֶם מְשִׁתְּמָשִׁים גַּם לְדָם וּשְׁעָרוֹת).
- וּמִמְשִׁיף וְכוּתֵב הַרְמַב"ם: "וְכֹן אֲסוּר לֵאכֹל בְּיָדִים מְסוּאָבוֹת מְזֻהָמוֹת, וְעַל גְּבֵי כְּלִים מְלַכְלָכִים (כּוֹלֵל מְזֻלְגוֹת, סְפִינִים, כְּפִיּוֹת וְכוּסוֹת) שֶׁכָּל דְּבָרִים אֵלּוּ בְּכָלל 'אֵל תִּשְׁקָצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם'. וְהָאוֹכֵל מֵאֲכִלוֹת אֵלּוּ מִכֵּין אוֹתוֹ מִכּוֹת מְרָדוֹת".
- הַרְבֵּה אֲזִהָרוֹת הַזִּהִירָה הַתּוֹרָה בְּשִׁקְצִים (רִאָה תְּרִי"ג מְצוּוֹת). הָאוֹכֵל שֶׁרָץ הַמַּיִם חֲבֵב 4 מְלֻקוֹת, שֶׁרָץ הָעוֹף חֲבֵב 5 מְלֻקוֹת, וְשֶׁרָץ הָעוֹף כְּגוֹן זְבוּבִים 6 מְלֻקוֹת, וּמִטְמָאִים הַנֶּפֶשׁ. לְכֹן צָרִיף אָדָם לְהַזְהִיר מֵאֵד שֶׁלֹּא יִכְשֹׁל ח"ו. רִאֵוִי לְאָדָם לְהַסְתַּכֵּל הֵיטֵב בְּמָה שֶׁאוֹכֵל וְכֵן יִנְצֵל מִתּוֹלְעִים. "וּמַעֲיֵד אֲנִי עָלֶי שֶׁכְּפָמָה וְכְפָמָה פְּעָמִים נִצְלַתִּי עַל יְדֵי זֶה בְּרוּךְ הַשֵּׁם" (חֲכָמַת אָדָם' כָּלל ל"ו).
- אֲסוּר לְאָדָם שֶׁיִּשְׁהָה אֶת נִקְבִּיו כָּלל (אֲפִלּוּ לְרַגַע), בֵּין גְּדוֹלִים וּבֵין קְטַנִּים. וְכָל הַמְשַׁהָה נִקְבִּיו הִרִי זֶה בְּכָלל מְשַׁקֵּץ נֶפֶשׁוֹ. וּמוֹסִיף הַרְמַב"ם שֶׁהוּא גוֹרֵם לְעֲצוֹם מַחְלוֹת רַח"ל וְיִתְחַיֵּב בְּנֶפֶשׁוֹ, וְהַרְמַב"ם מְמַלֵּץ לְאָדָם שֶׁיִּרְגִיל אֶת עֲצוֹמוֹ לְצִאת לְנִקְבִּיו בְּזִמְנֵים קְבוּעִים.

ארגון נוער פרחי הדגל

להאדרת ערכי תורה ויהדות בקרב שכבות הנוער

רח' פרס 5 ת.ד. 5130 ירושלים | טל: 02-5001561 | פקס: 02-5384236 | 100@pirchei.org.il

121/22

בס"ד

הַיְדַעְתָּ? - עַל פְּרִשְׁת שְׁמִינֵי - פָּרָה

"וְכַל הַנֶּזֶק בַּדְּבָרִים אֱלוֹי", מְסִיִּים הַרְמַבֵּ"ם, "מְבִיא קִדְשָׁה וְטַהֲרָה יִתְרָה לְנַפְשׁוֹ, וּמְמַרְק (מְנַקֵּה) נַפְשׁוֹ לְשֵׁם הַקִּבְ"ה, שְׁנֵאָמַר: "וְהִתְקַדְּשִׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קִדְשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי" (רַמְבַּ"ם, הַלְכוֹת מַאֲכָלוֹת אֶסוּרוֹת).

• אצל מֶרֶן הַחֲדוּשֵׁי הַרִ"מ שְׁיוֹם פְּטִירָתוֹ הוּא בְּ-כ"ג אָדָר מְסַפֵּר אִיךְ שְׁנֵזֶהר מִמַּאֲכָלוֹת וְכִמָּה וְכִמָּה פְּעָמִים נָצַל מִלְּאָכֵל אֶפְלוּ רַק סֶפֶק. שְׁאֵלוּ אוֹתוֹ פְּעַם אִם יֵשׁ לוֹ רוּחַ הַקִּדְּשׁ, וְהוּא אָמַר: "קִבְּלָתִי עַל עֲצָמֵי בְּצַעֲרֵירוֹתֵי שְׁאֵנִי מוֹכֵן לְמוֹת וּמְקַבֵּל עַל עֲצָמֵי מֵיִתָּה לְמַעַן שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ וְלֹא אֶכְשֵׁל וְאֶכְנִיס לְפִי דָבָר אֶפְלוּ שֶׁהוּא סֶפֶק לְכוּ יֵשׁ לִי סִיעָתָא דְשִׁמְיָא וְאִינִי נִכְשְׁלִי".

פְּעַם הַגִּישׁוֹ צִלְחַת מֶרֶק בְּשֶׁבֶת. הוּא הִרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת הַצִּלְחַת וְלֹא אָכַל. שְׁאֵלוּ אֶת הַרְבֵּנִית וְאָמְרָה שֶׁהִפֵּל בְּסִדֵּר וְשֶׁהִיא עֲצָמָה הַכִּינָה אֶת הַמֶּרֶק לְכַבּוֹד שֶׁבֶת. אָמְרוּ זֹאת לְמֶרֶן זִיעֵ"א וְהִרְחִיק שׁוֹב אֶת הַצִּלְחַת וְלֹא אָכַל מִהַמֶּרֶק. הִלְכוּ לְמִשְׁרַתֵּת הַגּוֹזֵה וְהוֹדְתָה שֶׁבְּשׂוֹגֵג הַפִּילָה גַר מִפְּמוּט הַשֶּׁבֶת לְמֶרֶק וְחִשְׁשָׁה מִתְּגוּבָה זֹעֶמֶת. הִיא הִסְתִּירָה זֹאת וְלֹא סִפְּרָה, רַק הוֹצִיאָה אֶת גַּר הַחֵלֶב מִתּוֹךְ סִיר הַמֶּרֶק.

• כְּפִי שְׁכַתְבֵנּוּ, הַנֶּשֶׁר הוּא מְלֻדָּה עֹפּוֹת וְיֵשׁ בּוֹ דָבָר שְׁאִין אֶצֶל בְּעָלֵי חַיִּים אֲחֵרִים: כַּחוֹ מִתְחַזֵּק לְפִי רֵב הַשָּׂנִים, וְכִכֵּל שֶׁהוּא מְזַקֵּן הוּא מִתְחַזֵּק יוֹתֵר. מוּבָא בְּסִפְּר 'בְּרִית הַשְּׁלֵם' שֶׁהַנֶּשֶׁר חֵי מֵאָה שָׁנָה וְיוֹתֵר, כְּמוֹ כֵּן הוּא מֵרַחֵם עַל גּוֹזְלָיו וְאִינוֹ נִכְנָס לְקִנּוֹ פְּתָאוֹם, שֶׁלֹּא לְהַפְחִיד אֶת גּוֹזְלָיו, וְעוֹמֵד בְּפִתְחַ הַקּוֹן מְכַשְׁכֵּשׁ בְּכַנְפָיו, וְרִשְׁיִי כְּתָב שֶׁהוּא מְחוּפָּף, נוֹגֵעַ וְאִינוֹ נוֹגֵעַ בָּהֶם.

• הַגָּאוֹן רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הַלֵּר זצ"ל כְּתָב בְּסִפְּרוֹ 'בֵּית תְּפִלָּה' דָּבָר פְּלֵא: תִּשְׁעֵעֶשְׂרָה הַבְּרָכוֹת שֶׁל תְּפִלַּת שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה מְכֻוֹנוֹת כְּנֻגַד תִּשְׁעָה עֶשְׂרֵה עוֹפּוֹת הַטְּמֵאִים שֶׁבְּפְּרִשְׁת שְׁמִינֵי. וְהָאִירֵךְ לְקוֹשֵׁר בְּאִפּוֹ נִפְלֵא כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה אֶל הַעוֹפּוֹת הַטְּמֵאִים, לְהַעֲלוֹתָם בְּדִרְגָּה.

• מוּבָא בְּסִפְּר 'פְּרָקִי דְרַבִּי אֶלְעִיָּזָר': כְּשֶׁהֲרַג קִין אֶת הָבֶל לֹא יָדְעוּ אָדָם וְחִוָּה מֵה יַעֲשׂוּ בְּגוֹפּוֹ שֶׁל הָבֶל עַד שֶׁבָּא עוֹרֵב שֶׁחֲבָרוֹ מֵת בְּאוֹתוֹ זְמַן וְאָמַר: אֲנִי אֲלַמֵּד לְאָדָם וְחִוָּה מֵה עוֹשִׂים. חִפְּר בְּאַרְצָה בְּמִקְוֵאוֹ וְטָמַן אֶת הָעוֹרֵב, וְקָבְרוֹ אֶת הָבֶל בְּאֲדָמָה. וְהַקִּבְ"ה שָׁלַם לְעוֹרְבִים שְׂכָר בְּעוֹלָם הַזֶּה.

• מֵה הִנֵּה שְׂכָר לְעוֹרֵב? הָעוֹרְבִים הַשְּׂחָרִים נוֹלָדִים בְּגוֹן לְבוֹן וְרַק בְּהִמְשָׁךְ הַזְּמַן נִהְפְּכִים לְשְׂחָרִים. כְּשֶׁהָעוֹרְבִים רוֹאִים שְׁנוֹלָדִים לָהֶם אֶפְרוּחִים בְּגוֹן לְבוֹן הֵם מִתְּנַרְאִים וּפּוֹרְחִים מִן הַקּוֹן, שֶׁסְּבוּרִים שֶׁהֵם בְּנֵי נָחֵשׁ, כִּי בִּיצֵי הַנֶּחֶשׁ דּוֹמִים לְבִיצֵי הָעוֹרֵב (שֶׁהַנְּחָשִׁים מְקַנְנִים בְּקִנֵּי עוֹפּוֹת) וְהָעוֹרְבִים שׁוֹנְאִים אֶת אֶפְרוּחֵיהֶם וּמְזַנְחִים אוֹתָם. וּבְשֶׁכֶר שֶׁלְמָדוּ אֶת אָדָם וְחִוָּה קְבוּרָה, הַקִּבְ"ה "נוֹתֵן לְבִהֶמָּה לְחִמָּה לְבְנֵי עוֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ". הוּא מְזַמֵּן לְאֶפְרוּחִים הַלְּבָנִים יְתוֹשִׁים שֶׁמִּתְּהוּיִם מִהַצּוֹאָה שֶׁלָּהֶם וְהָעוֹרְבִים הַקְּטָנִים אוֹכְלִים אוֹתָם. (רִשְׁיִי בְּמַסְכֵּת בְּב"ב ח' ע"א וְיִלְקוּט שְׁמַעוֹנֵי פְּרִשְׁת יִתְרוֹ).

• בְּמִדְרַש רַבָּה (פ' כ"א) מוּבָא שְׁעוֹפּוֹת וְחִיּוֹת טְהוֹרוֹת קָבְרוּ אֶת הָבֶל וְשָׁלַם לָהֶם הַקִּבְ"ה שְׂכָרוֹ שֶׁמְבָרְכִין עֲלֵיהֶן שְׁתֵּי בְּרָכוֹת - אַחַת עַל הַשְּׂחִיטָה וְאַחַת עַל כְּסוּי הַדָּם.

• בְּמִדְרַש רַבָּה וּיקְרָא מוּבָא מַעֲשֵׂה נִפְלֵא: רַב אֲסִי רָאָה עוֹרֵב שֶׁהִטִּיל בִּיצִים וְיָשַׁב עֲלֵיהֶן עַד שֶׁיִּצְאוּ אֶפְרוּחִים. לְקַחְו רַב אֲסִי וְנָתַן אוֹתָם בְּקִדְרָה חֲדָשָׁה לְחִלּוּטִין וְכִסָּה אֶת הַקִּדְרָה הֵיטֵב וְטָח אֶת הַכְּסוּי בְּטִיט שֶׁלֹּא תִהְיֶה אֶפְשָׁרוֹת לְמַגֵּעַ עִם הָאֶפְרוּחִים. אַחַר 3 יָמִים פָּתַח אֶת הַסִּיר וּמְצָא אוֹתוֹן שֶׁעָשׂוּ צוֹאָה וּמִהַצּוֹאָה נִעֲשׂוּ יְתוֹשִׁים

הַיְדַעְתָּ? - עַל פְּרֻשַׁת שְׁמִינֵי - פָּרָה

וְהֵם פָּרוּחוּ מִלְמַעְלָה וְהָיוּ הַגּוֹזְלִים אוֹכְלִים אוֹתָם וְנֹזְזִים. קָרָא עֲלֵיהֶם רַב אֲסִי אֶת הַפְּסוּק בְּאִיּוֹב ל"ח: "מִי יִכְיֶן לְעָרֵב צִידוֹ כִּי יִלְדִּיו אֵל קָל יִשְׁוּעוֹ יִתְעוּ לִבְלִי אֲכָלִי".

- בַּת הַיַּעֲנָה הַמְזוֹכֶרֶת בַּפָּרָשָׁה - בְּשָׂרָה קִשָּׁה כְּעַץ מִפְּנֵי שֶׁהִיא אוֹכֵלֶת בְּרֹזֶל, עַל כֵּן אֵינָה רְאוּיָה לְאָכִילָה, לְכוּ הַתּוֹרָה כּוֹתֵבֶת אֶת בַּת הַיַּעֲנָה וְלֹא מְזַכֵּר "יַעֲנָה", כִּי הַבַּת שֶׁהִיא צְעִירָה נִתְּנָה לְאָכֵל אֶת בְּשָׂרָה. מוּבָא בְּסֵפֶר הַבְּרִית שֶׁהִיא אוֹכֵלֶת חֲצִיר וְדָשָׁא וְכֹאשֶׁר לֹא תִמְצָאֵם וְהִיא רַעֲבָה תִבְלַע עֲצָמוֹת וּבְרֹזֶל, מִתְכוּוֹת וְזִכּוּכִית. וְכֵן מוּבָא בְּמִסְכַּת שֶׁבַת קכ"ח: מִתֵּר לְטַלְטֵל שְׁבָרֵי זִכּוּכִית בְּשֶׁבַת מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֲכָל לְנַעֲמִיּוֹת וּפְרַשׁ רַש"י: נַעֲמִיּוֹת הֵן בָּנוֹת הַיַּעֲנָה.

- בַּת הַיַּעֲנָה מִחֲמַמַּת בִּיצָתָהּ (הֵן מְאֹד גְּדוֹלוֹת) בְּרֵאֵיהָ, וְכֵן מוּצִיָּא בְּדֶרֶךְ זֶה אֶת אֶפְרוֹחֶיהָ. וּמוּבָא בְּסֵפֶר יְבוֹן יְהוֹדְעֵי עַל מִסְכַּת שֶׁבַת בְּשֵׁם הַמְּקַבְּלִים, שֶׁבַת הַיַּעֲנָה מִתְעַבְּרַת עַל יְדֵי רֵאֵית הַזְּכָר וְהוּא פְּלֵא.

- בְּאַרְצוֹת תּוֹרְגָמָא - מְרוֹקוֹ, תּוֹנִיס - הָיוּ תּוֹלְדֵי בִיצַת בַּת הַיַּעֲנָה בְּבֵית הַכְּנָסֶת לְהַזְכִּיר לְאָדָם שֶׁלֹּא יִסְתַּכֵּל הֵנָּה וְהֵנָּה בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא הוֹלֵכֶת הֵנָּה וְהֵנָּה, וְכֵן עֵינֵי בַת הַיַּעֲנָה.

- הַקַּב"ה זָן אֶת כָּל הָעוֹלָם מִבִּיצי כְּנִים וְעַד קֶרְנֵי רְאֵמִים.

- הַשֶּׁלֶף הַמְזוֹכֵר בַּפָּרָשָׁתָנוּ הוּא עוֹף הַשּׁוֹלָה דְּגִים מִן הַיָּם. אֵינָהּ בְּגִמְרָא בְּמִסְכַּת חֲלִין ס"ג: רַבִּי יוֹחָנָן כְּאֶשֶׁר רָאָה עוֹף הַשֶּׁלֶף הָיָה אוֹמֵר הַפְּסוּק (תְּהִלִּים ל"ו): "מִשְׁפָּטֶיךָ תִּהְיֶה רַבָּה", וּפְרַשׁ רַבִּינוּ גְּרִשׁוֹם (חֲלִין שָׁם): כְּלוּמַר שֶׁמִּבִּיא מְזוֹנוֹתָיו מִתְּהוֹם רַבָּה (הַיָּם).

- פְּלֵאֵי הַתְּנַשְׁמָת: מוּבָא בְּמִדְרַשׁ תַּלְפִּיּוֹת כִּי בְּמַעֵי הַתְּנַשְׁמָת נִמְצְאוּ אֲבָן שֶׁלָּהּ צְבָעִים הַרְבֵּה, וְדוּמָה לְשׁוֹשְׁנָה, וְיֵשׁ בָּהּ גַּם צְבָע לָבָן, וּבְאֲבָן זֶה עוֹשִׂים כָּל מִינֵי סִגְלוֹת וְרוֹאִים עֲתִידוֹת וְכַדוּמָה. רָאָה מִדְרַשׁ תַּלְפִּיּוֹת אוֹת ב' עֲנָף 'בְּעֵלֵי חַיִּים'.

- הַחֲסִידָה נִקְרָאת כֵּן (רַש"י בַּפָּרָשָׁה) מִשּׁוּם שֶׁעוֹשָׂה חֶסֶד עִם חֲבֵרוֹתֶיהָ. הַחֲדוּשֵׁי הַרְי"מ זצ"ל מְבִיא בְּשֵׁם רַבּוֹ רַבִּי בּוּנֵם מִפְּשִׁיחָא זי"ע: אִם כֵּן מְדוּעַ הִיא אֵינָה טְהוֹרָה? עַל כֵּן עֲנֵנו - מִשּׁוּם שֶׁעוֹשָׂה חֶסֶד רַק עִם חֲבֵרוֹתֶיהָ וְאִכְזָרִית לְבַעֲלֵי חַיִּים אַחֲרֵים וְיֵשׁ לָהּ מְזֻג רַע, וְזוֹ סִבָּה שֶׁאֵינָה טְהוֹרָה. סִבָּה נּוֹסֶפֶת: שֶׁאֲנִי לֹא אוֹכְלִים בְּעֵלֵי חַיִּים טְמֵאִים שֶׁמְזַגֵּם רַע, וְאִם נִאֲכָלֵם נִהְפָּד לְרַעִים כִּי תִמְצִית הַדָּם בָּא מִמְּאֲכָלִים (וְרָאוּ תַרְנִי"ג מְצוּוֹת עַל הַפָּרָשָׁה). רַש"י בְּמִסְכַּת סְנֵהֲדָרִין דף כ"ז מְבִיא עַל הַחֲסִידָה שֶׁהִיא חֲנֻפְנִית. עוֹשָׂה עֲצָמָה חֲסִידָה וּבִאֲמַת אֵינָה חֲסִידָה כָּלֵל. בְּכַךְ מוּבָן מְדוּעַ אֵינָה עוֹף טְהוֹר...

- מוּבָא בְּסֵפֶר יְתוּלְדוֹת יְצַחְקִי שֶׁאֵף שֶׁהַחֲסִידָה עוֹשָׂה חֶסֶד, מִכָּל מְקוֹם הִיא אֲסוּרָה בְּאָכִילָה מִשּׁוּם מְדוּת רַעוּת אַחֲרוֹת שֶׁיֵּשׁ לָהּ. רַבִּינוּ יְהוּדָה הַחֲסִיד זצ"ל כּוֹתֵב דָּבָר פְּלֵא: הַחֲסִידָה מְעַשְׂרַת אֶת הַבִּיצָה הַעֲשִׂירִית שֶׁלָּהּ. בְּסֵפֶר 'מוֹשֵׁב זְקִנִים' וּבְשֵׁם הַגְּר"א זצ"ל כְּתוּב שֶׁנִּקְרָאת חֲסִידָה מִשּׁוּם שֶׁהִיא טוֹבֵלֶת בְּמַיִם בְּכָל פְּעַם שֶׁנִּטְמָאת.

- רַבִּינוּ חֲנַנְיָא בְּמִסְכַּת שֶׁבַת כּוֹתֵב שֶׁדָּם הַדּוֹכִיפַת מְסַגֵּל לְרַפּוּאָה וּמוֹעִיל לְכָאֵב שֶׁמְחוּץ לְעֵין (כְּמוּבָן רַק לְרַפּוּאוֹת חִיצוֹנִיּוֹת מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹף טְמֵא).

- מוּבָא בְּמִסְכַּת גִּטִּין ס"ח: כְּשֶׁבָּנָה שְׁלֵמָה הַמְּלֻדָּה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה צָרִיךְ אֲבָנִים מְסֻתָּפוֹת, וּלְצָרָךְ זֶה הָיָה צָרִיךְ לְהִבִּיא אֶת תּוֹלַעַת הַשְּׁמִיר שֶׁבִּיכְלָתָהּ לְסִתֵּת אֲבָן בְּלִי כְּלֵי בְרֹזֶל (שֶׁאֲסוּר לְהִנְיֹף עַל אֲבָנֵי הַמְּזֻבָּח

ארגון נוער פרחי הדגל

להאדרת ערכי תורה ויהדות בקרב שכבות הנוער

ארגון נוער ארצי | רח' פרס 5 ת.ד. 5130 ירושלים | טל: 02-5001561 | פקס: 02-5384236 | 100@pirchei.org.il

121/22

בס"ד

הידעית? - על פְּרִשֶׁת שְׁמִינִי - פְּרָה

והמקדש ברזל). שאל המקלף שלמה את אשמדאי מלך השדים (שלמה המקלף, החכם מכל אדם, ידע את כל שפות בעלי החיים שבעולם וגם את שפת השדים) היכן נמצא השמיר, ענה לו: "אצלי הוא אינו מצוי, אולם האחראי על השמיר הוא שר של גם ואינו נותן את השמיר רק לתרנגול הבר", שמו הדוכיפת שבפרשתנו (המלבי"ם כותב מדוע דוקא שרו של גם אחראי על הדוכיפת, שסמך עליו מפני שהדוכיפת אינו טורף בעלי חיים אחרים ויהיה שמור אצלו) שמאמין לו שיחזיר לו את השמיר לאחר השמוש. ומה עושה בזה הדוכיפת? הולך להרים במקום שאין ישוב ולא צמחים וחותר את ההר בשמיר ומביא לשם זרעים ואז נעשה שם מקום פורח.

הלכו עבדי שלמה המקלף ומצאו קן של דוכיפת ששם היו גוזלים שלו, והניחו זכוכית לבנה על הקן כדי שיוכל הדוכיפת לראותם ויזטע על שאינו יכול להכניס לקן לגוזליו. מה עשה הדוכיפת? הלך לבקש את השמיר כדי לחתך את הזכוכית ולהכניס לקן, וכשחזר עם השמיר בפיו הפחידו אותו עבדי שלמה ונפל השמיר ממנו ולקחוחו עבדי שלמה לבגין בית המקדש. כשראה כן הדוכיפת (שלקחו לו את תולעת השמיר), חנק עצמו מגדל צערו על שהפר את שבועתו לשרו של גם (שלא יתן את השמיר לאחרים אף שלא נתן מרצונו).

בספר חסידים סימן מ"ז כתב שמעון הדוכיפת יש לאדם ללמד להיות נאמן, דובר אמת ושומר על דבורו, וזה שנאמר: "ומעוף השמים יחכמו" (איוב ל"ה י"א) שבשביל שלא עמד בדבורו לשר של גם בימי השמיר בזמן שלמה המקלף חנק את עצמו, לכך כל שארית ישראל ישאו קל וחמר בעצמן, ויחקו משל מן הדוכיפת אשר יקבל שכר בשמרו אמונתו, ואם לא ישמר לא יקבל פרעניות – אתם, שאם תכזבו תקבלו פרעניות, לא כל שכן שלא תעשו עול ושללא תדברו כזב ושללא תמצא בפיכם לשון תרמית אחד בפה ואחד בלב. הכל אמת וזהו חותמו של הקדוש ברוך הוא.

- בספר 'צמח צדיק' כתוב שיש עוף אחד, כשמביאים אותו לפני חולה אפסר לדעת על ידי העוף אם יחיה ויקום מחליו, כי אם העוף מתבונן בפני החולה - סימן הוא שיחיה, ואם העוף מסב פניו ממנו - סימן הוא שימות.
- ב'שבט מוסר' כתוב שיש עוף הגדל באויר ואינו נח לעולם על עץ או על הארץ, ואני ראיתי עוף זה, והנושא נוצה שלו אין עין הרע שולטת בו.
- בספר 'אמרי פינחס' מובא שיש צפור שחי לעולם, מפני שאינו אוכל אלא במוצאי שבת קדש. גם ספר לי אדם, שראה אותו צפור ולא ראה שאכל, וידעו שאמת הדבר.
- החיד"א כותב כי יש עוף הנזון מהרוח ואינו צריך שום מזון.
- ויש עוף שאינו אוכל משיגרי אדם קמץ.
- ויש עוף המצפצף ומכריז על ביאת אורח.
- ויש עוף בשם 'זמירה' המשוררת עד שכרסה מתבקעת.
- ב'שבט מוסר' כתוב שכל זאת מכיין שהדבש יוצא מפייה של הדבורה ואין מוציאה את הדבש בתוך מערכת בית הרעי, שאם כן הייתה נאסרת ומעבירה את תמצית הפרחים לתוך הכנרת.

הַיְדַעְתָּ? - עַל פְּרִשְׁת שְׁמִינֵי - פָּרָה

- הרא"ש כותב שכל דבר שנבלע בדבש נהפך לדבש ממש.
- מדוע אוכלין אנו דבש, והרי "היוצא מן הטמא טמא"?
- א. מפני שמכניסות אותו לגופן ואין ממצות אותו מגופן.
- ב. המאירי מבאר: מפני שהדבש אינו תמצית גופן של הדבורים, אלא מיץ של פרחים שהן מוצצות ומתקבצות לתוך פיהן ושם הוא מתמתק ומקיא את אותו דרך הפה לצרף עצמן להכין להם מזון לימות הגשמים.
- העבירים קרויים רשעים, בתרגום מארמית תוספות בב"מ בשם הירושלמי – אלו העבירים רשעים הם, כשהם רואים הרבה פרות לא דים שהם אוכלים אלא שקוראים לחבריהם לאכל עמם.
- רש"י בחלין ככ"ו אומר, יש מין עכבר שאינו פרה ורבה אלא מעצמו נוצר מאדמה כאשפה המשרצת תולעים. וגם הרמב"ם כותב שהוא עגנן מפרסם מאוד והרבה מגידים הראו לרמב"ם עכבר מסוג זה, אף על פי שמציאות בעל חי כזה הוא דבר מתמיה.
- מאכל שאכל ממנו עכבר - קשה לשכחה, ויש מחלקת בפוסקים האם דוקא במקום שבו נשד ואכל העכבר קשה לשכחה או כל המאכל נפסל.
- שירים של עכבר - יש בהם ארס. מובא במסכת ע"ז ל"א: כל השרצים יש להם ארס.
- סגלות לגרוש עבירים - איתא בשם המהרש"ל: אין דרך עבירים לאכל בגדים אלא רק מחמת צמאון, ואם ישים אדם מים סמוך לבגדים לא יפסידו את הבגדים.
- בספר 'אמרי דבש' כתוב שאם עכבר יאכל משגרי אפיקומן, יותר לא יזיק מאכל במחסן או בבית - כי אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן.
- שמונה השרצים המזכרים בפרשתנו מטמאים את מי שנוגע בנבלתם, ופלא הוא שהנוגע בנבלת נחש אינו נטמא. וכתב רבינו בחיי - משום שאם היה מטמא לא היו פועלים להרג את הנחש, ומפני שקרבתו לאנשים מסכנת - הורגים אותו ברציצת ראשו, ואין נוגע בנבלתו מטמא.
- מובא בספר 'שפתי צדיק' לרבי מפילץ זיע"א וזו לשונו: "בענין המאכלים שהיה אוכל יעקב אבינו בבית לבן זמן רב כזה, יראה שהיה רואה ומסתפל בכל מאכל ומאכל ברוח קדשו אם היה כשר בלי חשש והיה יכול לסמוך על זה לענין אסור והתר, כמו ששמעתי מפה קדוש אדוני אבי זקני מורי ורבי (החדושי הרי"מ) זצ"ל על הרבי מלובלין ז"ל שהיה מתנהג כן שבכל דבר מאכל הציץ בו רוח קדשו מאיזה מקום נובע, אם הוא בכשרות מפל צד (וראה מה שכתבו על החדושי הרי"מ בענין המאכלים).
- הגאון מרו רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל נשאל על בחור ששיבה הלומד ומתפלל כראוי, ולפתע אינו מבין מה שלומד ויש לו התדרדרות רוחנית, ענה הגאון - אפשר שאכל מאכלות אסורות וצריך לקבל על עצמו שמירה וזהירות מפלגת. יתכן שלא עשרו כראוי מאכלים שאכל.
- החזון אי"ש זצ"ל לא היה מוציא מפיו את המלה 'קלב'. פעם אמר למקורבו שיוציא מהחצר את הכ. ל. ב. (אמר רק את האותיות). ואמר מרו רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל כי הקלב הוא חיה הכי מאוסה, כמו כן

הידעתי? - על פְּרִשֶׁת שְׁמִינִי - פְּרָה

נשאל אם יש בתנ"ל מקור שאין להסתכל על חנה או בהמה טמאה. תשובת מרן רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל: "בספרי קבלה כתוב לא להסתכל (קב הישר), אבל העולם לא נהגו כן".

- הרבה מצוות יש בתורה שנקראות "חקה" ולא נאמר בהן טעם. אבל טעמיהן וסודותיהן נמסרו לחכמי האמת שבכל דור ודור איש מפי איש עד משה רבינו ע"ה. אולם מצוה זו של פרה אדמה נאמר בה "זאת חקת התורה", כלומר: זאת ואין דומה לה. חקה חקתי, גזרה גזרתי, ואין אתה רשאי לעבר על גזרתי.

- "כל זה נסיתי בחכמה אמרתי אֲחַכְמָה והיא רחוקה ממני" (קהלת). אמר שלמה המלך: על כל התורה עמדתי, ועל פְּרִשֶׁה זו של פְּרָה, כִּינּוּן שְׁהִייתִי מְגִיעַ בָּהּ, הִייתִי דוֹרֵשׁ בָּהּ, חוֹקֵר בָּהּ וְשׂוֹאֵל בָּהּ, אֲמַרְתִּי אֲחַכְמָה – והיא רחוקה ממני.

- "ויקחו אליד". אמר לו הקב"ה: משה, לך אני מגלה טעמיה אבל לאחרים - חקה.

- בוא וראה שלא כמדת ישראל אמות העולם: מדת אמות העולם - כשהם יודעים טעם במצוה הם משבחים אותה וכשאין יודעים הם מזלזלים בה. אבל מדת ישראל בין שיודעים ובין שאין יודעים טעמה - מקבלים עליהם על כל המצוות וביותר חביבה עליהם מצוה שלא נאמר בה טעם אלא פלה גזרת המלך בלבד, מכיון שישראל מבטלין את עצמם מפני גזרותיו של הקב"ה ואין שואליו טעם וחביבה עליהם כל גזרה אפלו היא נגד השכל האנושי ודבקים בה ונמשכים אחר הקב"ה באמונם בלבד ועושים רצונו של הקב"ה – לפיכך זוכים ישראל לטהרה שיוֹרֶדֶת עליהם מן השמים והיא מְזַכֶּכֶת גופם, רוחם ונשמתם ונעשים כברייה חדשה למעלה מן הטבע מפני שְׂאֵר בְּנֵי אָדָם ומעל לכל בינת אנוש מדה כנגד מדה. מה הם מבטלים טבעם ושכלם מפני רצון ה', אף ה' מבטל להם חקות הטבע ומרוממם למעלה, מטביע בהם טהרה וקדשה למעלה מהשגת השכל.

- תשע פרות אדמות נעשו בישראל מאז שנצטוו במצוה זו עד שחרב המקדש השני. את הראשונה עשה משה רבינו ע"ה והיו מטהרין באפרה כל ימי הבית הראשון ועוד נשאר מעט אחר החרבן. פרה שנייה עשה עזרא הסופר. ושבע פרות מעזרא הסופר עד חרבן בית שני. את הפרה האדמה העשירית עשה מלך המשיח בגאולה הקרובה במהרה בימינו, אמן.

- בתפוצות ישראל היו שכנו שבת זו 'שבת בושה' עקב מעשה העגל.

- אשרי המשכים בשבת זו שקוראים בה את חטא העגל ששיכו אליו את "סלחתי כדברך". היום קל לשוב בתשובה מאהבה ובהשכמת טהרה.

- בשחרית ראוי לכוון ביותר בפְּרִשֶׁת הקטרת הנקראת בשבת בפְּרִשֶׁה.

- בקריאת התורה מוציאים שני ספרי תורה. בראשון קוראים פְּרִשֶׁת שְׁמִינִי ובשני פְּרִשֶׁת חקת-פרה.

- הטעם לקריאת פְּרִשֶׁת פְּרָה בין פורים לפסח - כי פרה אדמה באה לכפר על מעשה העגל שבו כפרו באמונה באלקי ישראל, רח"ל. אכילת מצה הבאה לקראתנו לשלום, היא מיכלא דמהימנותא (מאכל אמונה, זוה"ק). בזמן שאנו שואלים ודורשים בהלכות הפסח קוראים פְּרִשֶׁה זו כי היא כמצוה שבאה

הַיְדַעְתָּ? - עַל פְּרֵשֶׁת שְׁמִינֵי - פָּרָה

לתקון הדעת וללאמונה שה' יתברך הוא אחד ואין בלתו. פס"ח מצ"ה עם ב' התבות = גימטריא פ"ה. כל המנחות נאפות מצה, כי מצה היא אמונה. גם מנחה בגימטריא = אמונה – ההפך ממעשה העגל. וכן מנחה = 103 כנגד עגל = 103 (יאמרי חיים!).

- יש פוסקים שאף חובת קריאת פ"ה זו מן התורה, וקראוהּ בזמן שבית המקדש היה קיים. נוהגים שאין קטן עולה למפטיר.
- האדמו"ר בעל 'בית אהרן' מקרליו זצ"ל כתב: יש להאמין שפ"ה שנטהרים ממש מאפר הפ"ה כן נטהרים בזמן הזה בקריאת מעשיה, איש איש כדרכו לפי בחינתו בקדשה.
- אף על פי שבזמן הזה אין לנו טהרה קוראים פ"ה זו, להורות לנו שאין המים מטהרים אלא פונת הלב. לתת אל לבנו עון העגל שג"כ מיתה, שנאמר "ויביום פקדי ופקדתיו..." ועל ידי קריאתה אנו מטהרים (יחן טוב!).
- ראוי ללמד בשבת פ"ה משניות מסכת פ"ה (הש"ה הקדוש).
- האחול "שבת היא מלזק ורפואה קרובה לבוא" יפה במיוחד בשבת זו, בה נקראת טהרת הטמאים. נוהגים בעדות שונות לומר יוצרות ופיוטים.
- ליד שריד בית מקדשנו מצאו מטבעות שכתוב עליהם "חצי השקל" שכנראה שמשו בזמן הבית למצות מחצית השקל. נתן לראותם במוזאון בירושלים וכו' יש מהם שנמצאים אצל רבנים ואדמו"רים.
- דבר בעתו מה טוב: לומר בכונה יתרה את פסוקי "ויהי נעם" לרגל שבעת ימי המלוואים של בנית המשכן.
- נוהגים לקרא מתוך ספר תורה עד ראש ח"דש ניסן את פ"ה קרבנות המלוואים בפ"ה צו. רבים נוהגים שאין אומרים תחנון ב"מ"א, ואין אומרים "צדקתך" בשבת, מהיום ועד ראש ח"דש אפר.
- כ"ג באדר הוא יום פטירת הגאון הקדוש רבי יצחק מאיר רוטנברג אלתר מגור, בעל 'חדושי הרי"ם' ו'ספר הזכות' זצ"ל זיע"א.

כל טוב!

מרפז ההדרכה